

Smernica

o ochrane pred sociálno-patologickými javmi a postupe ich riešenia

Číslo:	1/2020
Vypracoval:	Mgr. Jana Demešová
Prerokované v pedagogickej rade:	27. 1. 2020
Smernica nadobúda platnosť odo dňa:	1.2.2020
Zmeny v smernici sa uskutočňujú formou číslovaných písomných dodatkov, ktoré tvoria súčasť tejto smernice	

Riaditeľka Základnej školy, J. A. Komenského 161/6, Zemianske Kostolany v nadväznosti na Školský poriadok, v zmysle Národného programu boja proti drogám, v súlade so Smernicou MŠVVaŠ SR č. 36/2018, zákonom č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov, zákonom č. 372/1990 Z.z. a zákonom č. 300/2005 Z. z. - Trestný zákon vydáva túto smernicu o ochrane pred sociálno- patologickými javmi.

Čl. 1 Úvodné ustanovenia

1. Predmetom tejto smernice je stanoviť postup pri výskyte sociálno-patologických javov u žiaka školy a stanovuje priebežné vykonávanie opatrení na ochranu žiakov pred nezákonným požívaním návykových látok.
2. Základná škola, J. A. Komenského 161/6, Zemianske Kostolany je „škola priateľská k deťom“, ktorá podporuje a rešpektuje medzinárodne platný dokument - Dohovor o právach dieťaťa.
3. V zmysle tohto dohovoru sú učitelia povinní zabezpečovať ochranu detí pred sociálno- patologickými javmi a monitorovať zmeny v správaní detí. V prípade dôvodného podozrenia z fyzického alebo psychického týrania či ohrozovania mravného vývinu dieťaťa sú povinní bezodkladne problém riešiť v spolupráci s vedením školy, prípadne s centrom pedagogicko - psychologického poradenstva a kontaktovať príslušný odbor sociálnych vecí.
4. Úlohou školy je aj prispieť cez aktivity zamerané na prevenciu daných javov k zamedzeniu ich šírenia v školskom, prípadne i mimoškolskom prostredí. Na prevencii škola spolupracuje s CPPPaP a Políciou SR.
5. Najčastejšie sociálno-patologické javy vyskytujúce sa v školskom prostredí sú;
 - a) šírenie legálnych a nelegálnych drog,
 - b) šikanovanie,
 - c) rôzne formy násilia.
6. V zmysle ochrany práv dieťaťa, zabezpečenia jeho zdravého a bezpečného vývinu v školskom prostredí, je v priestoroch školy a na školských akciách zakázané:
 - a) prechovávanie, užívanie, predávanie i poskytovanie návykových látok (alkohol, tabak, organické rozpúšťadlá a nelegálne drogy), ako aj ich výroba,
 - b) propagovať alebo inak šíriť toxikomániu,
 - c) šikanovať,
 - d) týrať fyzicky alebo psychicky spolužiakov alebo ich vystavovať inému druhu násilia,

- e) propagovať alebo šíriť násilie, rasizmus a iné druhy intolerancie a xenofóbie,
- f) akýmkoľvek spôsobom porušovať základné ľudské práva zakotvené v Charte ľudských práv a v Deklarácii o právach dieťaťa.

Čl.2

Preventívne opatrenia

Riaditeľka Základnej školy, J. A. Komenského 161/6, Zemianske Kostoľany nariaďuje v oblasti prevencie:

1. Základným preventívnym opatrením školy je osvojiť si princíp „Zdravá škola bez cigariet, alkoholu, drog a násilia."
2. Koordinátorka primárnej prevencie plní úlohy školského poradenstva v otázkach prevencie:
 - a) spolupracuje s vedením školy, triednymi učiteľmi a ostatnými pedagógmi,
 - b) koordinuje a metodicky usmerňuje preventívnu protidrogovú výchovnú a informačnú činnosť pedagogických pracovníkov,
 - c) iniciuje preventívne aktivity a organizuje preventívne programy za prítomnosti odborníkov na problematiku prevencie,
 - d) poskytuje preventívno-výchovné konzultácie žiakom a ich zákonným zástupcom,
 - e) monitoruje aktuálny stav zneužívania návykových látok,
 - f) informuje rodičov o možnostiach spolupráce s poradenskými a preventívnymi odbornými zariadeniami v prípade pomoci ohrozeným deťom (CPPPaP).
3. Triednym učiteľom a všetkým pedagogickým pracovníkom riaditeľka školy nariaďuje:
 - a) monitorovať fyzické a psychické zmeny v správaní žiakov a sledovať:
 - problémy so sebaovládaním,
 - zanedbávanie záujmov,
 - zhoršenie zdravotného stavu,
 - prístup k učeniu, spolužiakom, učiteľom,
 - výchovno-vyučovacie výsledky,
 - dochádzku,
 - b) oboznámiť žiakov, čo je drogová závislosť, informovať o jej škodlivosti, ako jej predchádzať, komu hlásiť výskyt návykovej látky:
 - udržiavať protidrogovú klímu v škole,
 - zapájať žiakov do školských i mimoškolských aktivít, do vedomostných, športových a iných súťaží,
 - prispievať k tvorbe a výchove osobnosti dospelávajúceho človeka aj poukázaním na dobré stránky jeho charakteru,
 - viesť žiakov k prosociálnosti a empatii, rozvíjať úctu človeka k človeku, pomoc v núdzi,
 - naučiť žiakov povedať „nie" negatívnym vplyvom okolia - násiliu, šikanovaniu, týraniu, drogám,...
 - podporovať záujmovú činnosť a zručnosť žiakov,
 - c) oboznámiť rodičov s postupom školy pri výskyte fajčenia, alkoholu a nelegálnych drog.

Čl.3

Zákaz fajčenia a šírenia drog

1. Je bezpodmienečne potrebné dodržiavať zákaz fajčenia podľa zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tento zákaz platí pre všetky osoby v areáli školy, školských priestorov, zariadení, dvorov a školských ihrísk, aj počas konania akcií organizovaných školou. Je zakázané nosiť, prechovávať, užívať a propagovať tabakové výrobky, alkohol a iné drogy alebo nabádať ostatných žiakov k ich užívaniu.
2. Pedagogický pracovník školy má právo skontrolovať žiakovi batožinu v škole alebo pred odchodom žiakov na školský výlet, exkurziu, plavecký výcvik a pod. za účelom kontroly, či sa v nej nenachádzajú alkoholické nápoje, drogy a iné omamné prostriedky.

Čl.4

Postup pri riešení prechovávaní legálnych návykových látok

1. Ak sa u žiaka nájde legálna návyková látka (alkohol a tabak), považuje sa to za porušenie Školského poriadku. Spíše sa zápisnica a žiakovi sa po prerokovaní na pedagogickej rade udelí výchovné opatrenie v zmysle Školského poriadku.
2. Rozhodnutie o výchovnom opatrení sa zašle zákonnému zástupcovi žiaka.

Čl.5

Postup pri riešení fajčenia žiaka

1. Porušenie zákazu fajčenia sa považuje za hrubé porušenie Školského poriadku, spíše sa zápisnica a žiakovi sa udelí po prerokovaní na pedagogickej rade výchovné opatrenie v zmysle Školského poriadku.
2. Rozhodnutie o výchovnom opatrení sa zašle zákonnému zástupcovi žiaka.

Čl.6

Postup pri riešení požitia alkoholu

1. Pri porušení zákazu požívania alkoholu, kontaktuje škola zákonného zástupcu žiaka.
2. Po súhlase zákonného zástupcu žiaka má zástupca vedenia školy právo pri podozrení, že žiak je pod vplyvom alkoholu, vykonať dychovú skúšku prístrojom alkoholtester (prístroj, ktorým sa určí objemové percento alkoholu v krvi).
3. Pri skúške sú prítomní svedkovia — napr. ďalší pedagogickí pracovníci.
4. V prípade, ak sa žiak odmietne podrobiť dychovej skúške, prípadne zákonný zástupca nepovolí dychovú skúšku, spíše sa o tejto udalosti zápisnica za prítomnosti svedkov, v ktorej sa uvedú klinické príznaky, ktoré žiak vykazuje, a ktoré vedú k podozreniu, že žiak požil alkoholický nápoj. V tomto prípade sa postupuje, akoby bola dychová skúška pozitívna.
5. Priestupok sa prerokuje na pedagogickej rade a žiakovi sa udelí výchovné opatrenie v zmysle Školského poriadku.
5. Výsledok riešenia priestupku sa oznámi zákonnému zástupcovi žiaka.
6. Ak si to daná situácia vyžaduje, škola kontaktuje políciu.
7. Pri stave opitosti, kedy je žiak ohrozený na živote alebo ohrozuje svoje okolie, závažným spôsobom narušuje školské vyučovanie, je privolaný zákonný zástupca, rýchla zdravotnícka pomoc, prípadne polícia.

Čl. 7

Postup pri riešení prechovávaní nelegálnych návykových látok

1. Pedagogický pracovník vyzve podozrivého žiaka k vyloženiu návykovej látky z osobných vecí, nedotýka sa jej a okamžite kontaktuje zákonného zástupcu žiaka a príslušné oddelenie PZ SR.
2. Porušenie Školského poriadku sa prerokuje na pedagogickej rade a žiakovi sa uloží výchovné opatrenie.
3. Rozhodnutie pedagogickej rady o výchovnom opatrení sa zašle zákonnému zástupcovi žiaka.

Čl. 8

Postup pri riešení užívania nelegálnych návykových látok

1. Pedagogický pracovník pri podozrení, že je žiak pod vplyvom nelegálnych návykových látok, alebo ich užíva, kontaktuje zákonného zástupcu žiaka.
2. Ak je dôvodné podozrenie, že je žiak pod vplyvom návykovej látky v škole alebo pri činnostiach organizovaných školou, je žiak povinný podrobiť sa toxikologickému vyšetreniu v zdravotníckom zariadení, ak zákonný zástupca žiaka dal súhlas s týmto lekársnym vyšetrením. O situácii škola informuje zákonného zástupcu žiaka a príslušné oddelenie Policajného zboru SR.
3. V prípade pozitívneho výsledku nasleduje prerokovanie priestupku v pedagogickej rade a uloženie výchovného opatrenia v zmysle Školského poriadku.
4. Rozhodnutie pedagogickej rady o výchovnom opatrení sa zašle zákonnému zástupcovi.

Čl. 9

Ochrana pred všetkými formami diskriminácie, násilia, rasizmu, rôznych druhov intolerancie a xenofóbie

1. S každým žiakom školy treba zaobchádzať na základe princípu rovnosti, s vylúčením akejkoľvek diskriminácie zo strany učiteľov ako i ostatných žiakov.
2. Pre každého žiaka platia všetky práva bez ohľadu na rasu, farbu pleti, pohlavie, etnický a sociálny pôvod, majetok, náboženské presvedčenie či telesnú alebo duševnú nespôsobilosť.
3. V prípade porušenia daných princíпов pôjde o závažné porušenie Školského poriadku, po prerokovaní na pedagogickej rade bude udelené výchovné opatrenie, ktoré sa zašle zákonnému zástupcovi.

Čl. 10

Charakteristika šikanovania

1. Šikanovaním rozumieme akékoľvek správanie žiaka alebo žiakov, ktorého zámerom je ublíženie inému žiakovi alebo žiakom, prípadne ich ohrozenie alebo zastrašovanie. Ide o cielené a opakované použitie násilia voči žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z najrôznejších dôvodov nevedia alebo nemôžu brániť. Šikanovanie sa prejavuje v rôznych podobách, ktoré môžu mať následky na psychickom a fyzickom zdraví.
2. Podstatné znaky šikanovania:
 - a) úmysel bezprostredne smerujúci k fyzickému alebo psychickému ublíženiu druhému,
 - b) agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
 - c) opakované útoky,
 - d) nevyrovnaný pomer síl medzi agresorom a obeťou.

Prevencia šikanovania

1. Povinnosti účastníkov prevencie šikanovania:

- a) vedenie školy - dohliada na realizáciu celoškolskej stratégie proti šikanovaniu,
- b) výchovná poradkyňa - koordinuje preventívne pôsobenie, eviduje potencionálnych agresorov a obete, spolupracuje s triednymi učiteľmi, koordinátorom primárnej prevencie v škole a CPPPaP,
- c) triedny učiteľ - buduje triedny kolektív na báze vzájomnej dôvery medzi ním, žiakmi a rodičmi,
- d) ostatní pedagogickí zamestnanci - aktívne sa podieľajú na nesúhlasnom postoji voči prejavom šikanovania,
- e) vychovávateľky ŠKD, vedúci záujmových útvarov — sledujú správanie detí v čase po vyučovaní a spolupracujú s rodičmi,
- f) žiaci - sledujú správanie v rámci triednych kolektívov a sú oboznámení so spôsobmi boja proti šikanovaniu,
- g) rodičia - sledujú správanie svojich detí a spolupracujú s učiteľmi,
- h) všetci zainteresovaní - spolupracujú s poradnými organmi - CPPPaP, ÚPSVaR, príp. políciou.

2. V rámci účinnej prevencie šikanovania je dôležité :

- a) zabezpečiť spoluprácu rodičov, žiakov a zamestnancov školy,
- b) dôsledne vykonávať dozor zo strany pedagogických zamestnancov počas prestávok a v kritických zónach školy,
- c) informovanosť všetkých zainteresovaných (pedagogických zamestnancov, rodičov, žiakov) o postupe pri odhalení agresívneho správania sa žiakov,
- d) spolupracovať s odborníkmi CPPPaP a ÚPSVaR,
- e) zabezpečiť vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti prevencie šikanovania a agresívneho správania.

Postup v prípade zistenia šikanovania

Šikanovanie, resp. jeho náznaky, nesmie byť zamestnancami školy v žiadnej miere akceptované. V prípade, že sa v priestoroch budovy počas školského vyučovania a na školských akciách zistí prípad šikanovania, je každý pedagogický i nepedagogický zamestnanec povinný postupovať takto:

- 1. Zamestnanec, ktorý zistí šikanovanie, informuje o tejto skutočnosti triedneho učiteľa agresora aj obete, koordinátorku primárnej prevencie, výchovnú poradkyňu a vedenie školy.
- 2. Triedni učitelia si na vyšetrenie prizvú daných žiakov, zamestnanca školy, ktorý skutočnosť oznámil, koordinátorku primárnej prevencie a výchovnú poradkyňu. O danom vyšetrení spíšu zápis, v ktorom popíšu skutočnosť, vyjadrenia agresora a obete a navrhnú opatrenia na riešenie. Zápis odovzdajú - zákonnému zástupcovi obete a agresora, výchovnej poradkyni a 1 exemplár vložia do osobného spisu žiaka.
- 3. Triedni učitelia agresora a obete si v spolupráci s výchovnou poradkyňou pozvú na pohovor rodičov, resp. zákonných zástupcov žiakov. K pohovoru prizvú aj člena vedenia školy a o stretnutí spíšu zápis.
- 4. Po písomnom uzavretí celého prípadu, riaditeľka školy rozhodne o ďalšom postupe v súlade so Školským poriadkom školy, Pracovným poriadkom školy, resp. zákonom č. 300/2005 Z. z. - Trestný zákon a zákonom č. 372/1990 Z. z. - Zákon SR o priestupkoch.

5. Celý prípad vyšetrenia šikanovania sa bude realizovať pri zachovaní dôvernosti až do vyriešenia daného prípadu. Týmto postupom nie je dotknutá informačná povinnosť školy.
6. V prípade, že šikanovanie zistí žiak školy, je povinný okamžite o tejto skutočnosti informovať svojho triedneho učiteľa, koordinátorku primárnej prevencie a výchovnú poradkyňu, v ich neprítomnosti člena vedenia školy.

Čl.13

Metódy riešenia šikanovania

1. Pre vyšetrenie šikanovania žiakov v našej škole sa použijú tieto metódy:
 - a) zaistenie ochrany obetiam,
 - b) rozhovor so žiakmi, ktorí na šikanovanie upozornili, rozhovor s obeťou a agresormi,
 - c) nájdenie vhodných svedkov, individuálne, prípadne konfrontačné rozhovory so svedkami - nikdy nekonfrontovať obeť a agresora,
 - d) kontaktovanie rodičov alebo zákonných zástupcov žiakov,
 - e) kontaktovanie špecializovaných inštitúcií (CPPPaP, Polícia SR,...- zabezpečí výchovná poradkyňa a koordinátorka PP, prípadne vedenie školy),
 - f) využitie anonymnej dotazníkovej metódy.
2. Pri výskyte skupinového násillia voči obeti sa použije tento postup:
 - a) okamžitá pomoc obeti,
 - b) dohoda riaditeľky školy s koordinátorkou PP, výchovnou poradkyňou, triednymi učiteľmi a s ostatnými pedagogickými zamestnancami školy na postupe vyšetrovania,
 - c) vlastné vyšetrenie,
 - d) zabránenie nožnej krivej výpovede agresorov, ich izolácia bez možnosti dohodnúť sa na spoločnej výpovedi,
 - e) kontaktovanie rodičov alebo zákonných zástupcov žiakov - zabezpečia triedni učitelia,
 - f) kontaktovanie špecializovaných inštitúcií – zabezpečí koordinátorka PP, výchovná poradkyňa, prípadne vedenie školy.

Čl.14

Opatrenia na riešenie situácie

V prípade, že sa vyskytne prípad šikanovania, použijú sa tieto opatrenia;

1. Opatrenia pre obeť:
 - a) odporučiť rodičom žiakov vyhľadať odbornú starostlivosť (hlavne CPPPaP),
 - b) zorganizovať skupinový intervenčný program v spolupráci s CPPPaP.
 - c) informovanie a poradenstvo pre rodičov žiakov.
2. Opatrenia pre agresorov:
 - a) odporučiť rodičom agresorov vyhľadať odbornú pomoc,
 - b) výchovné opatrenia v zmysle Školského poriadku

3. Opatrenia v mimoriadnych prípadoch:
- a) odporučiť rodičom umiestniť žiaka na dobrovoľný diagnostický pobyt v diagnostickom centre, prípadne pobyt v liečebno-výchovnom sanatóriu,
 - b) oznámiť príslušnému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny - sociálno-právna ochrana detí za účelom využitia nutných výchovných opatrení v prospech maloletého v zmysle zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci, v znení neskorších predpisov,
 - c) oznámiť príslušnému útvaru Policajného zboru SR, ak došlo k závažnejšiemu prípadu šikanovania, pri ktorom je podozrenie, že bol spáchaný trestný čin alebo čin inak trestný (u maloletých).

Čl. 15

Záverčné ustanovenia

- 1. Táto smernica bola prerokovaná na pedagogickej rade dňa 27. 1. 2020.
- 2. Smernica nadobúda platnosť a účinnosť od 1.2. 2020.
- 3. Týmto sa ruší Smernica k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školskom prostredí zo dňa 27.8.2010.
- 4. S touto smernicou sú povinní oboznámiť žiakov školy všetci triedni učitelia, žiaci to potvrdia podpisom.
- 5. S touto smernicou oboznámia triedni učitelia rodičov, resp. zákonných zástupcov žiakov na rodičovských združeniach, zákonní zástupcovia to potvrdia podpisom.
- 6. Smernica je dostupná všetkým zamestnancom školy na webovej stránke školy a v riaditeľni.

V Zemianskych Kostolčanoch 27. 1. 2020

Mgr. Jana Demešová
riaditeľka školy

